

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

un an 150 Lei
Pe jumătate 75 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunt odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Serbările dela Blaj.

— Cum s'a sărbătorit ziua de 3/15 Mai. — Praznic de înălțare sufletească a tineretului școlar. —

Bunul Dumnezeu ne-a dat și în anul acesta o zi frumoasă cu raze de soare argintii, la praznicul libertății neamului românesc, ca să ne putem transpune cu gândul în acelea clipe din 1848 pe cari le povestesc scriitorii vechi cu atâta căldură. Au putut să vină și în anul acesta școlarii noștri cu sutele, ca lăsând pe ziua aceea cartea și băncile de școală să se desfășoare în câmpia întinsă, unde strămoșii lor au scuturat lanțurile iobăgiei.

Anume au adus dascălii noștri acestea odrasle ale neamului, ca să calce pe urmele vitejilor din 48 și să învețe dela ei, că mai pe sus de toate, mai pe sus chiar și decât viața, este binele neamului, este viața acestui neam.

Grele au fost lanțurile iobăgiei de veacuri, dar ori cât de grele și tari au fost, mai tare a fost puterea de viață a acestui neam, care le-a scuturat. Grele sunt și zilele ce le trăim azi, căci deși nu suntem robii iobăgiei suntem robii păcatului. Când ne uităm însă la tinerii noștri plini de avânt și însuflețire pentru tot ce este bun, înălțător și sfânt, nu ne pierdem nădejdea, că ei ne vor scăpa, mâne-poimâne, de cătușele în cari se sbate sufletul neamului românesc. Căci spuneți-mi, ce robie mai grea îți trebuie, decât aceea când vezi, că dreptatea se palmuiește pe față, iar mișelia și fărâdelegea îți ride în față.

Din sufletele noastre s'a stins simțul de cinste și omenie, s'a stins orice dragoste față de aproapele. Călcăm în picioare drepturile altuia, numai ca să ne putem înălța și să ne putem îmbuiba noi. »Este o cale care se pare multora bună, sfârșitul ei însă duce în fundul iadului«. Acestea cuvinte luate din sf. Scriptură, de tot bine se potrivesc la zilele noastre. Calea pe care au apucat cei mai mulți, în vremea de acum, li se pare bună, pentru că le aduce tot ce doresc dânsii, avere, odihnă și desfătare, fără multă trudă și osteneală. Sfârșitul acestei cărări însă duce la pieire, căci dacă nime nu mai muncește în această țară și toți vreau să trăiască pe spinarea altora, atunci nu va trece mult și vom ajunge, cu țară cu tot, în mâinile străinilor, așa cum ajunge omul prădat și betiv în mâna crișmarului cu tot ce are la casa lui.

De aceea fac un lucru bun pentru neam și pentru țara întreagă, dascălii noștri, când aduc copiii neamului, din toate colțurile României Mari, pe acest câmp al libertății dela Blaj, unde fiecare pas de loc a fost călcat în 48, de mucenicii aceia, pe a căror trupuri s'a clădit unirea a toată suflarea românească. Bine fac dascălii noștri, că aduc pe acești băieți să le arete calea luptătorilor dela piatra libertății, ca să vadă ei înșiși, că singura cale care duce la izbândă și la fapte mari pentru neam și pentru țară, este calea muncii și a luptei cinstitute. Luați pildă dela aceste suflete, aruncați de pe umeri și brațele voastre, cătușele robiei sufletești, voi toți, cari ați venit din mari depărtări la piatra libertății. Nu dați stăpânire în piepturile voastre păcatului, căci adevărata libertate o are numai neamul acela, care este liber de patimi urite și dejositoare și care este gata la orice jertfă pentru binele țării sale.

Dr. Iuliu Florian.

In ajunul serbărilor.

Blajul e în frământare. Se apropie serbările cu pași grăbiți. Toată lumea se gată cu zor pentru marele praznic. Blajul întreg se primenește și se gată de sărbătoare. Din ziua sfintei Înălțări fâlfăie pe toate clădirile și pe toate străzile steagurile naționale în așteptarea zilei de 3/15 Mai și toată lumea aleargă zorită să isprăvească pregătirile pentru primirea oaspeților dragi și așteptați. Porțile și casele se împodobesc cu frunze verzi, străzile se primenesc ca pentru zile mari; pretutindeni oameni cu fețe deschise și cu inimi vesele așteaptă cu drag sosirea oaspeților doriți.

Din acest prilej conducătorii „Patriei“ din Blaj, în frunte cu pâr. canonic Macaveiu, și cu conducătorii Societății „Electrica“ și-au dat toată străduința să avem lumina electrică gata pe această zi. Primăria și-a dat toată osteneala să isprăvească drumul de piatră din fața catedralei, iar harnicul măestru, profesorul Flaviu Domșa, tot din acest prilej, a colorat în aur cele patru table ale ceasurilor din turnurile catedralei, primenindu-le în mândră haină de sărbătoare și pe ele, cari de mult așteptau să se îmbrace în haină nouă și frumoasă.

Sosesc școlarii.

De Joi dimineața începând sosesc școlarii. Cei dintâi sosesc școlarii dela Liceele din Brașov și apoi trenurile de după amiază și dinspre Brașov și dinspre Cluj varsă valuri peste valuri de școlărimă românească, în frunte cu profesorii lor conducători.

Sosesc în rânduri închegate și frumoase, cu fețe senine și vesele uitându-și oboseala drumului până la Blaj... Vin rând pe rând numeroasele școli de băieți și fete venite să se închine zilei de 3/15 Mai și să prăznuiască, împreună cu școlărimă Blajului amintirea faptelor mari săvârșite în istorica zi dela 1848.

Străzile răsună până în depărtări de cântece tinerești, înfrățite cu marșurile sprintene ale vestitei muzice dela Brateiu și chiotele tinerești inviorează până și pe moșnegii gârboviți de anii mulți. Steagurile în legănări ușoare se pleacă înaintea oaspeților dragi, în semn de „bun sosit“.

Ziua I-ă a serbărilor.

Cerul e senin. Soarele strălucește zămbitor și vesel de mândra noastră sărbătoare românească. Dumnezeu ține totdeauna cu noi la 3/15 Mai.

Des de dimineață lumea școlărească forfotește cu zor pe străzile orașului. Are poruncă să se concentreze în curtea Liceului de băieți și de acolo cu muzica în frunte să plece la gară, la primirea sărbătorească a înalților oaspeți dela București.

La ora 7 dimineața — în așteptarea trenului de București — gara Blajului gemea de lumea școlarilor veseli și sglobii, cu fețe senine și ochi strălucitori de tinereță, cari au venit să aducă salutul lor tineresc aleșilor oaspeți dela București.

Trenul accelerat vine în goană sălbatică dinspre București și se oprește acoperit de sunetele muzicii din Brateiu și uralele școlărimii, care a venit să întâmpine pe reprezentanții ministerului cultelor, dl Nichifor Crainic, cunoscutul scriitor, secretarul general al cultelor și artelor, și dl Zenovie Păclișanu, director general în acelaș minister. Li-se face o primire însuflețită și sărbătorească.

Oaspeți aleși vin din toate părțile. Lumea pornește în valuri nesfârșite spre oraș. Școli după școli se revarsă unele după altele, de parcă nu se mai isprăvesc. Cei dintâi școlari au ajuns în piață, pe când cei din rândurile din urmă abia se iveau la capătul din jos al străzii Regele Ferdinand.

Piața se umple din nou de școlărimă. Pe toate străzile forfotesc școlari și școlărițe

alături de numeroși oaspeți, veniți să prăznuiască cu noi împreună ziua de 3/15 Mai. Pretutindeni, voie bună.

Intrecerile de gimnastică.

La ora 8 — goarnea mândrilor cercetași chiamă de prin toate părțile pe școlarii cari iau parte la întrecerile de gimnastică de pe Câmpul libertății. Școlarii se înșirue în rânduri închegate și pornesc plini de mândrie și veselie, având alături pe profesorul lor conducător.

Intrecerile între școlari se fac după un plan chibzuit și întocmit de profesorii conducători. S'au făcut întreceri la alergare și suire, la salt în înălțime, la aruncare cu globul, la salt în lungime și la aruncarea cu discul. Cei cari se vor fi distins mai bine la aceste întreceri vor fi premiați cu cupa de aur, dăruită de ministrul instrucțiunii și vor câștiga și steagul național al Blajului.

Școlile cari nu iau parte la concursul de gimnastică au vizitat lucrurile și așezămintele culturale și naționale ale Blajului, unde au fost primiți de către cărturarii din loc și călăuziți de către dâșii ca să vadă: Reședința mitropolită, castelul mitropolitan, grădina castelului mitropolitan, catedrala mitropoliei, mănăstirea vechilor călugări, liceul cel vechiu cu vestitele sale muzee și biblioteca centrală cu prețioasele ei comori de cărți și tipărituri de mare însemnătate. Apoi unii dornici de-a cunoaște și monumentele mai vechi ale Blajului au căutat tipografia veche, cea cu vechile ei teacuri de aproape 200 de ani și, ca la niște locuri de sfânt pelerinaj, s'au abătut pe la cimiterile Blajului cari adăpostesc, în mormintele lor tainice, osemintele multor oameni cari au fost și sunt până azi dintre cei mai mai ai neamului nostru.

Masa comună.

La ora 1 d. a. a avut loc masa comună, la otelul „Central” Handrea, în cinstea profesorilor oaspeți veniți la serbări. La această masă de înfrățire a luat parte și înalt Preasfințitul Sa mitropolitul Blajului, Dr. Vasile Suciu, împreună cu alți înalți slujbași bisericesti și reprezentanții autorităților civile din loc.

La masă s'a rostit o frumoasă și înălțătoare cuvântare de către I. P. S. Sa Mitropolitul pentru profesorimea venită la serbările Blajului.

Dl Nichifor Crainic, secretarul general al ministerului cultelor a rostit un frumos cuvânt de proslăvire a școalei confesionale, și a închinat paharul său în cinstea școlilor din Blaj și în sănătatea înalt Preasf. Sale mitropolitului, susținătorul și ocrotitorul acestor școli.

Au mai rostit cuvântări, profesorul Bădescu dela București, dl Augustin Caliani, directorul Liceului din Blaj, Ilustritatea Sa Dr. Ambroziu Chețlanu, vicarul Mitropoliei și alții.

După amiază s'a făcut proba generală a jocurilor gimnastice, iar seara s'a dat, în sala de gimnastică concertul școalelor din Blaj pentru școlarii veniți la serbări.

Ziua a II-a a serbărilor.

In zorii dimineții...

O zi frumoasă, cu cer senin, ca albastrul mării. In zorii dimineții Blajul se trezește în cântecele muzicii dela Brateiu, care vestește ziua marelui praznic, cutreerând toate străzile în cântece de veselie.

Se apropie ceasurile 8 pe când e anunțată liturghia sărbătorească. Școlarii umplu din nou străzile și piața — fiecare școală cu steagul ei și cu tabla pe care e scrisă numirea școlii — și se așează în rânduri frumoase, gata de sfânta slujbă.

Slujba arhierescă.

La ceasurile 8 — clopotele catedralei sf. Treimi, în dulce dangăt de sărbătoare, vestesc în cele patru zări începutul sfinteii liturghii. Biserica se umple curând de școlari și școlărițe din toate părțile Ardealului românesc, înfrății cu cei dela București și cu cei dela Constanța... Slujba dumnezească începe să se desfășoare în toată măreția ei, ca în zilele de mare sărbătoare. Pontifică I. P. S. Sa Mitropolitul, încunjurat de o mulțime de preoți. Cântă corul clericilor Seminarului Bunei Vestiri, sub conducerea profesorului Celestin Cherebeșiu, și cântecul lor te răpește și vrăjește. Sufletul se cutremură sub fiorul clipelor de vrajă dumnezească și trăiește cu întreagă firea în alte lumi, mai frumoase și mai senine.

După cetirea evangheliei, I. P. S. Sa Mitropolitul urcă amvonul arhieresc și rostește o înălțătoare predică de înalte învățături pentru tinerimea școlară, venită să prăznuiască marile serbări ale Blajului. Le-a arătat în mișcătoare pilduri și povețe, care este rostul ade-

vărat al marelui nostru praznic, povățuindu-i să se îndemne cu toții dela faptele mari ale luptătorilor dela 1848.

In vreme ce tinerimea ieșea din Catedrală, iată că se ivește pe cer o pasăre măiastră, un aeroplan frumos, care face câteva întorsături deasupra orașului, aducând saluturi aviației române elevilor din cele patru unghieri ale țării, adunați la sărbătoare în piața Blajului. Aeroplanul apoi se pierde în zare.

Sfârșindu-se liturghia, tinerimea școlară se înșirue din nou, după școli, pentru defilare. Pe terasa catedralei se așează I. P. S. Sa Mitropolitul, cu înalții demnitari și cu ceilalți dintre oaspeții aleși și așteaptă defilarea conștientă și solemnă a tinerimii școlărești, pornind în drum spre Câmpul Libertății.

Convoiu școlăresc pornește în cântec muzical, ca un mândru alai de sărbătoare. Ieșesc școli după școli, cari de cari cu ei mândri școlari și școlărițe; lumea îi aplaudă cu însuflețire și pe sătenii noștri cari s'au alăturat la convoiul sărbătorec.

Pe Câmpul Libertății.

Cuvântarea dlui prof. Alexandru Lupeanu-Melin.

Întreg alaiul pornește apoi spre Câmpul Libertății. In jurul „Pietrii Libertății” s'a închegat o mare de capete, peste care falfăiau în legănari sărbătorești mândrele noastre steaguri naționale.

După sosirea înalt Preasfințitului Mitropolit și a celorlalți oaspeți aleși, muzica începe să cânte „Imnul Regal”. Toată lumea cu capetele descoperite, acompaniază cântarea regală.

Sfârșindu-se cântarea, se face liniște ca de rugăciune... Pe tribuna cuvântătorilor, urcă profesorul Alexandru Lupeanu-Melin, directorul gazetei noastre, să rostească cuvântul sărbătorec al zilei de 3/15 Mai. Meșter cuvântător și scriitor cu penă de aur, a reînviat în icoane vii întreagă măreața adunare dela 3/15 Mai 1848. Părea că trăim cu toții vremile de strălucitoare măriri ale lancelui și a lui Axente și tovarășilor lor. Graiul și peana sa fermecătoare ne-a făcut să le trăim aieva.

Codrii mișcători...

»Ar trebui să am în aceste clipe glas de arhanghel, începe dl profesor Al. Lupeanu, ori cel puțin glas de buciur răscolitor, ca să să pot trezi la viață strălucitele evenimente cari s'au depănat aici, pe această câmpie, înainte cu 78 de ani. Glasul meu ar trebui să împânzească toate zările, să răsbată din deal în deal, din munte'n munte, să coboare la văi, să alerge pe curs de râuri, prin desigurii de codri, să frângă înucietorile pământului, și, străbătând cu pietate țărâna mormintelor, să cheme înc'odată la Blaj pe toți aceia cari au hărăzit neamului nostru minunata zi de 3/15 Mai 1848.

Și dacă aș avea această nelncchipuită putere, acest dar, hărăzit de Dumnezeu numai aleșilor săi, ați putea să asistați a tunci la cel mai mișcător fragment de epopeie din câte s'au tors vreodată în viața popoarelor și a națiunilor.

Ați putea să vedeți, în aceste clipe de înșorită sărbătoare națională, cum tresar, ca la un semn ceresc, munții și văile Ardealului, stejarii de pe culmi, brazii din huceaguri și teii dela șes, oa pădurea dela Dusanin din tragedia Șecspiriană; ați vedea cum iobagii Transilvaniei de demult,

înălță mâni aspre la frunți încrețite, ochi năpădiți de lacrimi seculare și, omurați de fiorul sfânt al libertății, se dăsteaptă din »somnul cel de moarte», care îi țineau înlanțuiți dușmanii hrăpâr și o implacabilă fatalitate a sorții potro nice. Ați auzi cum golurile văzduhului sună de tunetele unui uragan în fașă; simți cum dreptatea dumnezească poartă binecuvântarea peste țări și popoa oprindu-se atunci, la 3/15 Mai 1848, a pra gloatelor de mucenici din țara dealului, cărora, cu adevărat, nu le n rămăsese decât sufletul în oase și nădea în judecata lui Dumnezeu!»

*

Apoi, în mișcătoare și vii icoane desgroa din cele vremi apuse, viața de sclăvie și obi a poporului nostru din Ardeal și arată muncă trudnică, a cărturarilor Blajului, pentru zirea conștiinței naționale în sufletele iobagii ardeleni...

Ne spune cum în pragul marilor mișc europene din jumătatea întâi a veacului XIX-lea...

»Zvonul de libertate, egalitate și înțietate, răsbate și la noi. Și s'gduie în întâi acelea inimi simțitoare, cari fuseser școlite chiar aici la Blaj, în ctoria culturală și politica a episcopului Inocențiu Miclăuș, făuritorul de programe și dăruitor fruntător de conți și de privilegii neomnoase.

Schinteia prinde în sufletul unor tineri fruntași, ca Cipariu și Aron Pumnul dela Blaj, aprinde sufletul lui Bărnăuțiu dela Sibiu, inima lui Barițiu și imaginația înăpată a bardului Andreiu Mureșanu dela Brașov, aprinde energia moțescă a tinerului cancelist Avram Iancu dela Târg Mureș, răsbate la Cluj, la Abrud, la Răstie, la Silvania vicarului Șulățiu, răsbate pretutindeni unde era o suflare de cărturar român și o simțire de progres și înălțare.

Acestea schinteii aprinse, Ardealului prefăc în grabă într'un strălucit rug aprins; par'că s'au aprins focuri de vestire pe toate culmile, pe toți munții, pe toate timpurile când noroadele străvechi ale Daciei, își chemau la luptă mulțimile și conșe prin coclauri.

În aceleași modeste chilii călugărești dela îmbinarea Târnavelor, se redactează proclamațiunea lui Aron Pumnul, care chiamă la sfat național, la ședință de senat popular, toată suflarea românească din cuprinsurile Ardealului.

Pristavi și curieri pentru avizurile îndrăznețe ale cărturării dela Blaj se găsesc repede; ei erau colo, în acea înverzită grădină a Seminarului teologic și în a Liceului apropiat, unde aștepta pregătită gata, o tinerime viguroasă și fanatică. Sub crengile pletoase ale frasinului lui Grigorie Maior, erau vlăstare ca acel cleric Tudoranu, care în memorabila ședință de redactare a proclamațiunii din casa lui Ci-pariu, exclamase:

— Ba nu, onorată conferență, noi nici să nu mai cerem, nici să nu mai pretindem drepturile imprescriptibile cari ni se cuvin, ci să ni le luăm cu brațele și cu topoarele!

Intr'adevăr, iată, colo, către munții vineți din zarea Apusului, se aud tropote dese de cai și darabane bătute pe funduri de doniți. Se ridică valuri de pulbere peste dealuri. Și chiote voinicești străpung ceriul...!

Ce să fie acel volburos ropot de călăreți și acel uragan de tulnice pătrunzătoare?

Coboară Moșii!

»Vine Iancu dela Munte
Cu opt mii și nouă sute!«

Călare pe armăsar alb, cu manta albă de beliduce, cu brăul plin de piștoale, el pare întruchiparea gloriei străbune reînviată!

Pe Huia Sâmcelului coboară cetele fără număr ale seminaristului Moldovan, răscolitorul Câmpiei și al Târnavelor. De către pădurea Mănărazii vine Axente dela Orlat și din ținutul Sibiului cu armadia lui de plăeși călări. Vin și dela Secaș, vin, tot vin, pe toate gurile de văi, dela Mureș, dela Someș, dela Crișuri și dela Strii, gloate fără număr, iobagi cu cămăși de călți și cu palmele groase de muncă nerăsplătită, săteni aprinși de dorul slobozeniei, cari au trecut râuri fără poduri, și au înfruntat bice de panduri fioroși; au înfruntat spânzurători ridicate pe toate colinele și dealurile Transilvaniei.

Se adună cu toții în jurul catedralei cu două turnuri mari și îndrăznețe, ca visul iobăgimii deșteptate. Se îmbrățișază cu tribunii în hainele albe ale slujbei bisericesti și strigă cu toții, într'o nemai auzită glăsuire:

— Vivat nația românească!

— Vivat libertatea!

Apoi toată această mulțime energică, disciplinată și clocotitoare de elan, coboară aici, pe șesul Târnavelor mari și, după glasul lui Bărnăuțiu, arhanghelul zilei și al evenimentelor, joară patruzeci de mii de suflete, cel mai sfânt jurământ al Neamului românesc pe care l-au auzit vreodată ceriurile:

— „În numele Dumnezeului celui viu, jurăm, că vom susține totdeauna națiunea noastră română!«

Ceriul e limpede și strălucitor, steagurile falfăie, iar arhierii, canonicii, protopopii, preoții și opincarii nației românești, înalță o mână spre ceriu și, cu cealaltă pe inimă, rostesc marele jurământ sguduitor!

Ardealul la jurământ, pentru Națiune, Libertate, Egalitate și Frățietate!

Printre Moși cu plete bălane, printre Câmpeni cu șerpăre late, printre Tribuni cu ochi de vultur, se văd și oaspeți dragi și atât de scumpi, cari vin de peste munții de graniță ai hotarului blestemat.

»Aici, în mijlocul acestei Câmpii, sfințite prin nădejdi și eroism, sub soarele auriu al primăverii, s'au reliefat desigur mai întâiu, în chip conștient și indestructibil granițele României mari, pe care sângele celor 800,000 de eroi și patriotismul fără prihană al unui Domnitor mare și înțelept, ne-au dat-o moștenire veșnică la 1918.

Coroana, care lucește astăzi pe fruntea Maiestății Sale Regele Ferdinand al tuturor Românilor aici, pe câmpia Libertății a fost visată și croită, din aurul nădejdiilor și al sufletelor aprinse spre fapte mari.

Se adresează apoi tineretului școlar, arătându-le rostul marilor hotărâri dela 15 Mai 1848 într'o serie de icoane răscolite cu putere de vrajă și zugrăvind această fermecătoare icoană din mareașă adunare:

»Colea, lângă această umilă piatră bătută de ploii și de vânturi, care ea însași a suferit odată martiriul dinamitei sacrilege și atâtea scuipături veninoase și spurcate ale jandarmilor cu pene de cocoș, colea a stat tribuna principală în anul reînvierii politice a neamului nostru.

În scaunul prezidial amândouă căpeteniile bisericesti ale poporului românesc; blândul *Lemeni* cu fața uscățivă și cu fruntea brăzdată de suferința atâtor ponoase nemeritate; alături barba tină, bogată și ochii viguroși ai Arhierelui *Andrei*. Unul e de credința Romei, celalalt e reprezentant al legii răsăritene. Dar când se hotărăște de soarta nației și a poporului românesc, de soarta Ardealului și iobăgimii înlăcrimate, ei stau alături, braț la braț, mână în mână:

»Ca doi brazi într'o talpină

Ca doi ochi într'o lumină!«

Când se tratează de mântuirea comorilor străbune, limba, legea și moșia, de unitatea și drepturile națiunii române, ei au un singur crez, o singură confesiune națională.

Și mai departe, în largul câmpului, brâne roșii cu brâne azurii ale dignitarilor bisericesti dela Blaj și dela Sibiu; protopopii dela Brașov se îmbrățișează cu arhidiaconii dela Bistrița și Dej; Alexandru Papiu Ilarianu, feciorul preotului unit din Budăiul de Câmpie, varsă aceleaș torente de simțiri naționale și lăncerilor dela Rășinar și centurionilor dela Roșia Abrudului. Popa Vlăduț dela Ațintiș leagă frăție de cruce pe viață și pe moarte cu feciorul judei ortodox din Vidra de sus!

O simțire, o viață, un credeu național! Acelaș avânt, inspirat de acelaș ideal, de acelaș obiectiv istoric, străfulgerător prin veacuri.

La asemenea îndemnuri și acel mare și brav popor, acelea nesfârșite mulțimi, cari au umplut această câmpie din deal în deal, din culme în culme, nu mai era o gloată întâmplătoare și risipită, ci o singură oaste, un singur corp animat de aceeaș voință, de acelaș gând.

Această voință, acest spirit de covârșitoare disciplină sufletească, a culminat în nemuritorul strigăt al bardului național:

»Murim mai bine 'n luptă

Cu glorie deplină

Decât să fim sclavi iarăși

În vechiul nost pământ!«

A smulge înțelesurile îndrumătoare din mareașă Adunare națională dela 1848, este ușor.

Priviți această piatră sură, bătută de ploii și de vânturi care, ca Paserea Fönix s'a refăcut din cenușa sa, în care o îngropaseră dinamitarzii barbari la 1909; s'a refăcut, căci ea intrupa atunci, intrupează azi și va intrupa în toate veacurile viitoare o credință dărză, curagioasă și neclătită în izbânda aspirațiilor naționale. Ea este cementul și chezeșia de oțel a tuturor biruințelor noastre viitoare, dacă ne stăpânește acelaș avânt, aceeaș disciplină în gândire și 'n faptă, cari au stăpânit aici, pe Câmpia Libertății la 3/15 Mai 1848.

Voi Vă resfrăți în toată țara, din Salonta la Constanța; din Săliște la Beiuș;

Spuneți pretutindeni, că ați fost la Blaj, ați fost la Piatra Libertății, la mormintele tribunilor dela 1848, și călcând pe glia sfințită de atâtea străduinți nemuritoare, de atâtea foc al patriotismului integral, ați avut ocazia să simțiți, cum prin avânt, prin energie neurmată și neprecupețită, prin credință se întărește, se înalță, se nemurește o Națiune!«

Cuvântarea sa mălastră a mișcat pe toată lumea. Am văzut ochii înlăcrimați de emoții ai înalților demnitari bisericesti învrăstându-se cu ai școlarilor dela Constanța, răpiți de pitorescul fermecătoarelor icoane din 48.

După cuvântarea dlui prof. Lupeanu, clericul *Simion I. Hațiegan*, președintele soc. „In. M. Clain” rostește cu mult avânt un fragment din cuvântul lui Bărnăuțiu, rostit din prilejul mării adunări dela 1848, și apoi lumea întreagă începe să cânte: „Deșteaptă-te Române”!...

Li urmează doi studenți universitari, unul dela București și altul dela Cluj, cari salută în numele studențimei universitare, ziua lui 3/15 Mai.

Urcă tribuna un însuflețit țaran din Bucerdea, care într'o înflăcărată cuvântare salută în numele țaranilor români pe conducătorii cari pregătesc an de an praznicul de 3/15 Mai.

Studențimea universitară cântă apoi de încheiere, „Imnul studențesc” și toată lumea pornește spră bisericuța parohială.

In cimitirul tribunilor.

Aici, în fața mormântului lui Axente, *pdr. Dr. Nicolae Lupu*, profesor la Academia teologică, rostește un înălțător cuvânt de preamărire a Blajului, desgropând din frământările trecutului figurile mari ale bărbaților cărturari, cari au pregătit zilele zguduitoare dela 1848.

Hora tinerească.

Sfârșindu-se și sărbătorirea din cimitirul tribunilor, în piață se încinge o horă tinerească, ca în povești. Era cu adevărat hora libertății și frăției românești, pe care o jucau veseli și plini de seninătate, ca în vremile de alese bucurii ale neamului.

Masa dela mitropolie.

La ora 1 d. a. Inalt Preasfințitul mitropolit a dat în cinstea aleșilor oaspeți, în Castelul mitropolitan, o masă bogată, la care au luat parte peste 100 de invitați. Cu acest prilej s'au rostit cuvântări frumoase și înălțătoare de suflete, pline de recunoștință față de ceea ce a săvârșit Blajul în trecutul său de muncă cinstită și rodnică, de două veacuri și mai bine.

Șirul cuvântărilor l-a început *Inalt Preasfințitul mitropolit Vasile*, desgropând în icoane vii viața care s'a scurs pe vremuri în acest castel mitropolitan care fusese al familiei

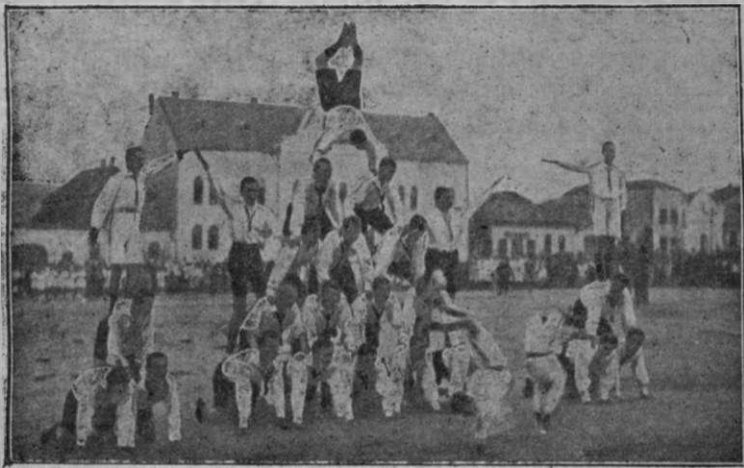
Chipuri dela Serbările din Blaj.

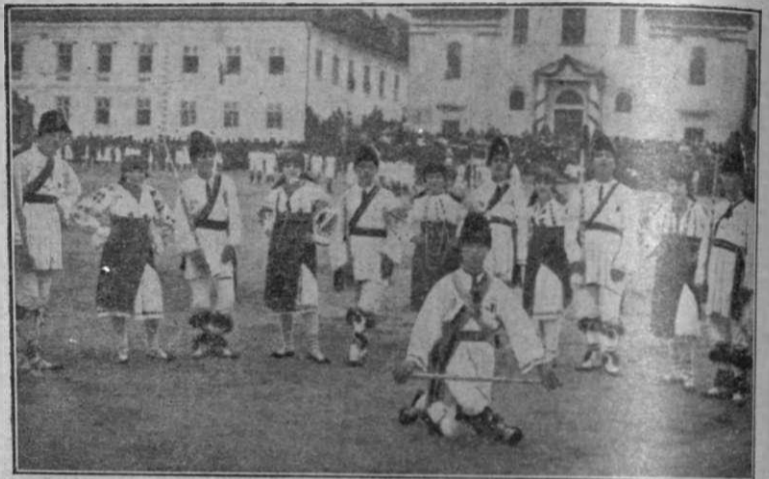
In valuri de lumină sosește tineretul.

Măndre școlărițe în port național.

Piramide voinicești făcute de școlari

Jocuri naționale în fața Catedralei.

Apaffy și a făcut o sguuitoare asemănare între viața ușuratică și risipitoare de bogății a nemeșilor de odinioară și între viața sărăcăcioasă, de adevărați martiri ai suferințelor și ai sărăciei, pe care au înstăpânit o în acest castel stăpânii lui de mai târziu, începând cu marele vlădică Pătru Paul Aron și ceilalți mari urmași ai lui în scaunul de vlădicie al Blajului. Până azi acest gând a rămas statornic și biruitor între zidurile vechiului castel, chiar și atunci când Înalt Preasfințitul a avut fericirea în anul de slobozenie 1919 să primească în Castelul său pe MM. LL, Regele și Regina, în cinstea cărora ridică și închină paharul său de vin.

Muzica și toți oaspeții întonează „Imnul Regal”. Apoi închină pentru guvern, care este reprezentat prin dl Nichifor Crainic, secretarul general al Ministerului Cultelor și Artelor, prin prefectul Târnavei mici, dl Ion Arieșanu și inspectorul școlar Dr. Al. Pteancu.

Dl prof. Simion Gizdavu, președintele serbărilor închină pentru inspectoratul regional școlar, pentru primărie și toate autoritățile cari au ajutat la pregătirea serbărilor.

Dl Nichifor Crainic, secretarul general, în numele guvernului, spune, că vine adânc mișcat la serbările de 3/15 Mai ale Blajului, având însărcinarea să aducă din partea guvernului, salut lumii adunate la serbări și un cuvânt de ordine Blajului, acestui „Sfânt Ierusalim al naționalismului românesc”.

Spune, că e fericit, că el, pios închinător al Blajului de când s'a pomenit, aduce în această zi sărbătorească cuvântul îmbucurător al guvernului: pacea confesională, care trebuie să se sălășluiască între cele 2 biserici naționale pentru binele și fericirea neamului întreg.

Inchină pentru Înalt Preasfinția Sa mitropolitul Vasile al Blajului. Frumoasa Sa cuvântare a mișcat adânc pe toți cei de față.

Prefectul județului, dl Dr. Ion Arieșanu, pâr. canonic Dr. Ion Bălanu, studentul universitar Olteanu dela Cluj, inspectorul școlar Dr. Al. Pteancu, și fostul prefect al județului, Dr. Emil Folea au rostit cuvântări căldurose aplaudate, preamărind amintirea zilei de 3/15 Mai și roadele ei binefăcătoare pentru întreg neamul nostru.

Sfârșindu-se masa pela ora 4 d. a. toți mesenii, în frunte cu Înalt Preasfințitul, au plecat împreună în piață, să vadă minunatele jocuri gimnastice ale școlărimii venite la serbări.

Producțiunile gimnastice.

Incepând cu ora 5 d. a. până seara târziu, în noapte, s'au desfășurat și urmat jocurile gimnastice ale școlilor, sub conducerea profesorilor de gimnastică.

Minunatele jocuri și producțiuni gimnastice au plăcut foarte mult întregului public, care nu se mai sătura să se desfășoare în deajuns de minunatele priveliști ce i-se desfășurau înaintea ochilor ca într'o înșiruire din povești cu Feți frumoși și măndre Ilene Consinzene.

Laudă și cinste tineretului școlar, care mult a trudit, ca să se poată arăta atât de frumos și desăvârșit în jocurile lor gimnastice, precum s'a arătat din prilejul serbărilor naționale dela 3/15 Mai.

Sfârșindu-se producțiunile și jocurile gimnastice a urmat, de încheiere, premiarea școalelor și elevilor cari au fost cei dintâi la întrecerile și producțiunile gimnastice.

Cupa ministerului de culte a câștigat-o Liceul de băieți din Blaj, iar steagul Blajului l-a câștigat Liceul de băieți din Făgăraș. Alte școli au primit diplome de laudă și mențiuni, pentru jocurile și producțiunile lor frumoase cari au fost răsplătite cu binemeritate aplauze de publicul întreg.

Tot din acest prilej s'au premiat, cu

„premiul Solomon”, pentru cea mai bună purtare, elevul Vasile Costea, din cl. VIII-a a Liceului de băieți din loc și elevele Maria Labo, din cl. VII-a a Liceului nostru de fete și Silvia Andreșanu, din cl. VII-a normală.

Concertul.

Seara la ora 9, în sala de gimnastică a Liceului de băieți — s'a dat concertul sărbătoreț al școalelor din Blaj sub conducerea harnicilor noștri profesori de muzică: dl Celestin Cherebețiu, dela Liceul de băieți, dl Eugen Hopârteanu, dela școala normală și dl Octavian Pop, dela Liceul de fete, cari și-au dat silința să ofere oaspeților serbărilor noastre, un concert dintre cele mai reușite.

Programul concertului a fost bogat și variat. S'au cântat bucăți frumoase de cor și orchestră din Iacob Mureșanu, Aug. Bena și Iuliu Mureșanu, stârnind aplauzele călduroase ale întregului public.

Laudă și cinste profesorilor, elevilor și elevelor dela toate instituturile noastre de învățământ cari ne-au dat prilejul să gustăm în aceea seară adevărate clipe de înălțare sufletească.

Trecuți cu bine peste pioasa pomenire a zilei de 3/15 Mai am rămas în sufletele noastre cu cele mai frumoase amintiri.

Blajul și cu el împreună întreg tineretul școlar a avut la 3/15 Mai zile de mare praznic, cari vor rămânea neuitate, pentru învățămintele de înalt patriotism românesc pe cari ni le-a prilejuit.

Cinste conducătorilor și pregătitorilor neobosiți cari s'au străduit să ne dea serbări așa de reușite și atât de înălțătoare pentru tineretul școlar al României întregite!

I. Pop-Zăicani.

Citiți și răspândiți: „UNIREA POPORULUI”

Evanghelia Duminecii.

Duminea sf Rusalii, Ioan 7,
37-53 și 8, 12.

„Iară în ziua cea mai de pe urmă, care e ziua cea mai mare a praznicului, sta Isus și striga, zicând: „De însetoșează cineva, să vină la mine și să bea. Celce crede întru mine, cum zice Scriptura, râuri de apă vie vor curge din pântecele lui“ (Iară aceasta a zis de Spiritul, pe carele erau să-l primească cei ce cred întru dânsul: căci încă nu era Spirit Sfânt, pentrucă Isus nu era încă preamărit).“

Sărbătoarea despre care se face amintire aici este sărbătoarea corturilor, care se sărbătorește la Jidovi întru aducerea aminte de călătoria Jidovilor din prinsoarea egipteană prin deșertul Arabiei spre țara făgăduinței, în care vreme Jidovii locuiau în corturi. Sărbătoarea aceasta ținea 7 zile, dar ei au adaos și ziua a opta, care era și cea mai de pe urmă și cea mai mare. În ziua aceasta un preot lua cu o cană de aur apă din fântâna Siloamului, o aducea, prin poarta apei, în biserică și acolo o varsă într'un vas de argint, care se afla lângă altar, de unde apa se scurgea, prin niște țevi, în pământ. Aceasta se făcea întru aducerea aminte de izvoarele de apă cari au izvorât în pustie, prin minune, pentru potolirea setei poporului celui ales. Dară însemna această vărsare de apă și bunurile sufletești cari aveau să curgă pe vremea Mântuitorului. Aceasta avându-o în vedere a rostit Mântuitorul nostru Isus Hristos, cuvintele de mai sus, în cari este vorba de Spiritul Sfânt.

„Deci mulți din popor auzind cuvântul, ziceau: „Acesta este cu adevărat prorocul“. Alții ziceau: „Acesta este Hristos“. Iară alții

ziceau: „Au doară din Galilea vine Hristos? Au nu zice Scriptura, că din sămânța lui David și din orașul Betleemului unde era David, va să vie Hristos.“ Și s'a făcut price întru popor pentru el. Iară unii dintre ei vreau să-l prinză, ci nimeni nu și-a pus mâna pe el“.

Așadară cuvintele rostite de Isus au avut mare înrăurintă asupra celor ce erau de față, așa că unii erau de părerea că el era proroc, pentrucă în a doua lege a lui Moisi (18, 15) se zice: „Proroc din frații tăi ca pe mine va scula ție Domnul Dumnezeu“. Alții credeau că chiar El este Hristos, iară alții spuneau, că nu poate fi el Hristos, pentrucă despre Hristos a prorocit Mihea că se va naște în Betleem. Aceștia nu știau că Isus Hristos s'a născut de fapt în Betleem și că numai tinereța și-a petrecut-o în Nazaretul Galileei.

„Și au venit slugile la arhierii și la farisei, și le-au zis lor aceia: „Pentruce nu l-ați adus?“ Răspuns-au slugile: „Nici odată nu a grăt om ca acest om“. Deci au răspuns lor fariseii: „Au doară și voi ați fost înșelați? Crezut-a cineva din domni într'insul, sau din farisei? Ci poporul acestă, carele nu știe legea, blăstămat este“. Aici arhierii și fariseii, cari erau adunați în simedriu, arată că ei înșiși nu știu legea. Ce e drept a doua lege a lui Moisi blastămă pe ceice nu vor ținea legea lui Moisi întru toate. Dară tot aceeaș a doua lege a lui Moisi spune într'alt loc: „Proroc din frații tăi ca pe mine va scula ție Domnul Dumnezeu. De el să ascultați“.

Zis a cătră dânsii Nicodim, carele venise la el noaptea, unul fiind dintru dânsii: „Au doară legea noastră judecă pe om de nu-l va fi ascultat mai înainte și de nu va cunoaște ce a făcut?“ Răspuns-au și i-au zis lui: „Au doară și tu ești din Galilea? Cearcă și vezi, că proroc din Galilea nu s'a sculat“. Și s'au dus fieste-carele la casa sa. Sinedriul a voit să-l scoată pe Isus afară din biserică, de aceea a spus Nicodim, ca unul ce era și el dintre judecători, vorbele acestea. Când au zis arhierii și fariseii: „Au doară și tu ești din Galilea“ au voit să zică: „Au doară și tu ești din țara lui, de ții cu el?“ În cele următoare însă ei greșesc, pentrucă prorocul Iona a fost din Galilea, tot a-

semenea și Debora și Naum, iară Isaia făgăduiește că răsărirea luminei celei mari, adevăată a lui Mesia, în Galilea se va întâmpla. Se vede că vorbele lui Nicodim au potolit, cel puțin pentru această dată, mânia Jidovilor și astfel s'au împrăștiat fiecare la casa sa.

„Deci iarăși le-a grăt lor Isus, zicând: „Eu sunt lumina lumii. Celce vine după mine, nu va umbla întru întunec, ci va avea lumina vieții“. Aici Isus se numește lumina lumii. Precum este soarele izvorul luminii, vieții și rodniciei de pe pământ, așa este și Isus lumina, pentrucă el este izvorul a tot adevărul și a toată viața sufletească.

* * *

Isus se numește pe sine, în sfânta evanghelie de astăzi, izvor, la care ajunge omul prin credință. Apa, care curge din izvorul acesta, și care omul o bea prin credința în Hristos, e, precum spune sf. evanghelie de astăzi, Spiritul Sfânt, dăruit nouă de Hristos, Spiritul adevărului și al iubirii. Celce primește întru sine acest spirit a lui Hristos, prin credință, acela devine membru viu al lui Hristos și astfel se face izvor de apă vie, de sine stătător, din care izvoresc râuri de apă vie pentru ceilalți membri ai trupului lui Hristos.

De altă parte, tot în sf. evanghelie de astăzi, zice Hristos: „Eu sunt lumina lumii. Celce vine după mine, nu va umbla întru întunec, ci va avea lumina vieții“.

Aceste două adevăruri să ni-le însemnăm bine în sfânta zi de astăzi. Nu a fost, paremi-se, nici când vreme mai potrivită pentru apropierea de Isus. Suntem setoși cu toții după adevăr, după dreptate, după cinste și omenie. Suntem setoși cu toții după credință și după viața religioasă. Domnul nostru Isus Hristos zice: „De însetoșează cineva, să vină la mine și să bea“. Pentruce nu-l ascultăm? Pentruce nu mergem aievea la el?

Acolo este Isus pe altarele noastre, acolo se află el cu trupul și cu sângele său, cu acelaș trup, care se afla înainte cu 1900 de ani în Ierusalim și în Palestina. Setoși fiind, pentruce nu mergem la el; orbiți fiind de patimi și de multele păcate, pentruce nu mergem la lumina lumii?

Foița „UNIRII POPORULUI“.

Pișta păcălit.

Un țigan ca toți țigani,
Bun de gură și isteț,
Șterpelise dela Pișta
Un purcelaș din coteț.
Auzind Pișta ce treabă
Ii făcuse Cula, 'ndată
Se porni și mi-l infundă
Pe cioroiu în judecată.
Intr'o zi vine pârgarul,
În mână cu o hârtie,
Și-i spune, că mâni să meargă,
Cula la judecatorie,
Pentru un purcelaș furat,
Dela Pișta cel bogat.
Ce să facă bietul Cula,
Gol, desculț, fără parale,
Pe o iarnă așa cumplită,
Cum să meargă atâta cale?
Ce-și gândește'n sine cioara?
Merge drept la Pișta-bacii,
Și să plânga și să jură
Că să-l mănăce vârcolacii,
De îi el hăl vinovat.
Dar dacă-i pân acol, zice:
Să-mi dai ceva de 'mbrăcat,
Căci mă iartă Pișta bacii,
Ar fi maică o rușine

Să stai vezi la judecată
C'un golan așa ca mine.
— Noa bine, îi zice Pișta,
Iată-ți dau hainele estea,
Să le 'nbraci, dar uite Cula,
Mai e încă o poveste;
Mâne când venim din lege
Să-mi aduci hainele iară,
Dacă nu, mânânci Culiță
Dela mine o păpară.
— Ce gândește 'n sine Cula
Ce să facă, cum să dreagă,
Ca 'mbrăcat cu haine bune,
Cu iele să să aleagă?
— Când îl strigă 'n judecată
Judele-i zice răstit:
Ce furat dela Don Pișta,
Purcelaș și muncat fript?
Iute spune acum la mine,
Cum făcut și cum furat,
Și cum în sac l-ai băgat?
Altcum ducem la răcoare.
Noa! cum dus dar purcelașu?
— Ba să nu văz sfântu soare,
De nu mi-l-a dat nănașu.
Dar dom Pișta poate zice,
Și mai rău și și mai bine
Ba că-s chiar a lui dom Pișta,
Și hainele de pe mine
— Teremttete strigă Pișta,
Da nu io la tine dat?
— Nu, mâncați-aș ochișorii,

Nu, căci eu le-am cumpărat,
Tocma'n târg dela Avrig,
Să numi fie iarna frig.
— Ieste martor la tine,
Că chiar tu le-ai cumpărat?
— Ieste Doamne țucu-ț mâna,
Ieste 'ntreaga țigănie,
Și cu ei mă pot chiar duce,
Pân la 'nalta 'mpărăție.
Ce să facă omul legii
Ca s'aducă o hotărâlă
'Ntreabă: martor e la tine Pișta?
— Nu-i dom jude; atunci bine,
Domniata plătești la Cula,
Zece zloți, cât se cuvine,
Pentru drum; dar altădată,
Să îmi vi auzi măi Pișta,
Cu martori la judecată.
— Pe drum Pișta de rușine,
Zice: Culo! na trei zloți,
Dar să nu mai spui la toți,
Cum o fost cu judecata,
Doar eu Culo am glumit,
Dar tu bine pocălit.
Iar la muierea mea spune,
Că hainele de pe tine
Pișta bacii le-o cinstit.
Și așa Cula c'o minciună
Ai scăpat și pace bună.
Și pe urmă s'o aflat,
Și cu bani și și'nbrăcat,
Și cu purcelu mănăcat.

PETELOA

IULIU DOMȘA
Invățător

Pentruce? Pentrucă n'avem credință, pentrucă patimele și păcatele ne-au orbit cu desăvârșire, pentrucă ne-am ticăloșit din cale afară.

Iată pentruce, barămi astăzi, în această Duminecă a Rusaliilor, să ne rugăm de Spiritul Sfânt, zicând: „Impărate ceresc, Mângăitorule, Spirite al adevărului, carele pretutindenea ești și toate le plinești, vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și te așază întru noi, și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea, și mântuește; Bunule, sufletele noastre“.

IULIU MAIOR.

DE PRIN SATE.

Serbarea eroilor în Toplița.

Și în aceasta sfântă și mare zi a neamului nostru românesc, învățătorimea din Toplița, împreună cu alți D-ni intelectuali, au preamărit pe Dumnezeu cântând în cor la parastasul servit de 2 preoți localnici, în fața mormintelor eroilor căzuți pe front în anul 1926.

Terminându-se serviciul parastasului a rostit învățătorul Dumitru Prepelită o cuvântare foarte bine întogmită, încât a stors lacrimi din ochii tuturor celor de față.

În aceasta vorbire a desvoltat foarte frumos iubirea de patrie, neam și țară. Jertfa acelor 400 mii morți pentru întregirea neamului n'a fost zadarnică căci s'a înfăptuit visul strămoșilor noștri de atâtea veacuri și s'a rupt jugul greu, adunându-ne toți frații de un sânge la olaltă în o țară spălată și udată cu sângele nostru românesc. Acei eroi cari au sângerat și murit pentru glia strămoșască ne strigă din cer, de unde-or fi: V'am întregit neamul, fiți bravi ca noi, și nu vă dați biruiți celor ce vor se vi-l răpească.

Un participător T.

Marele foc dela Bacău.

— 270 de case și 5 fabrici nimicite. —

Un groaznic foc a pustiit Duminecă o parte a orașului Bacău din Vechiul Regat, foc care a nimicir nu mai puțin ca 270 de case și 5 fabrici, și a adus la sapă de lemn pe 3000 de locuitori, mare parte oameni săraci.

La un magazin de cherestrea de brad un lucrător își făcuse foc, ca să-și pregătească de amiază. Fiind puțin vânt, scânteile au aprins magazinul și numai deodată au început a arde scândurile. Vântul sufla tot mai cu turbare, așa că scânteile au aprins casele din jur și fabricile din apropiere. În curs de un ceas Bacăul n'a fost decât o mare de foc. Pompierii n'aveau scule de ajuns, au cerut deci ajutorul soldaților și al jandarmilor, cari au lucrat din răspuțeri, dar focul nu l'au putut stinge. Abia noaptea pe la ceasurile 12 a început focul a se mai potoli, dar nu s'a stins până dimineața.

Abia atunci s'a putut vedea marea pagubă, în toată groznicia ei. Nu mai puțin de 270 de case erau făcute scrum. Străzile Bacău, Târgul-Oena, Bulevardul Carol, Poștei, Ocolului și o parte din strada Bacău-Piatra nu erau decât dărâmături, din care eșea un fum înăbușitor. Au ars și fabricile de postav Gross și Singer, fabrica de săpun Horthi, morile Fildermann și Calmanovici, apoi mai multe magazine de cherestrea.

Pagubele sunt grozave, peste 3—4 sute de milioane. Oamenii, cei peste 3000 de locuitori fără adăpost, au fost adăpostiți pe la căsărmii și pe la locuitorii norocoși, scăpați de prăpăd.

Frați săteni gazeta voastră este „UNIREA POPORULUI“, Blaj, jud. Târnava mică.

Cum stă lumea și țara?

In fața urnelor.

Sărbătorile de acum ale sfințelor Rusale sunt pline de clocot și de vuet. Dela un capăt la altul țara noastră fierbe de propagandă electorală. Urnele stau gata să primească voturile poporului și voința națiunii, din acestea urne va trebui să răsară liniștea și fericirea, ori sbuciumul nostru de mâne.

Să fim deci cu gândul cumpănit și cu mintea trează; să grijim unde apăsăm pecetea voturilor noastre. Să nu ne lăsăm nici îmbătați de fâgădueli, nici înfricați de amenințări. Ci să fim oameni de convingeri și oameni de parolă. Votul nu este târg nici contract, votul trebuie să fie chiag de tărie al acestei țări și sămânța de mai bine.

Să votăm deci după gândul nostru, după convingere și după credință. Mai bine o convingere greșită, decât un vot vândut pe un blid de linte. Lintea se mănă, dar obrazul și cinstea rămân.

Mergând la vot să fim pașnici, să nu ne punem în contră cu nimenea, să nu ne pierdem cumpătul, ca să nu dăm prilej de arestări sau de bătăi. La alegeri se întâmplă multe. Patimile omenești atunci clocotesc mai cu tărie. Să nu ne lăsăm țăriți de ele, ca să nu ne primejduim viața și libertatea.

Te duci la vot cu pace, stai în rândul care ți-se arată și, mergând la ursă, faci cum te îndeamnă Dumnezeu și gândul tău curat. Apoi te întorci la ale tale, ca omul care și-a făcut bine datoria.

Fierbe țara de alegeri.

Mare vuet cu alegerile acestea în toată țara. Partidele sunt acum la frângerea pâinii cum se zice. În satele din Ardeal poporul ține tare cu d. Maniu și cu Partidul Național cel bătrân. Guvernul spune că are el mai multă trecere. Liberalii bat și ei doba cea mare și nu se lasă mai pe jos. Vălvă și lolot.

Resultatului se va vedea însă în curând. Că puterea stă în urne. Acolo se va vedea care pe care.

De prin celea țări străine.

Mari întâmplări în Polonia.

— Polonii încă și-au găsit un Mussolini. — Numele lui e Pilsudski. — Mareșalul Pilsudski e azi stăpânul Poloniei.

În zilele de 12—13 Mai, în Polonia s'au întâmplat lucruri mari. Polonia este o țară tânără, născută în marele război. Pământul ei este rupt din trei mari împărății, din Germania, Rusia și Austria. Austria nu mai înseamnă astăzi nimica, ori foarte puțin; au rămas însă Germania și Rusia, între cari Polonia este icuită ca între niște pietrii de moară.

În starea în care se găsește Polonia astăzi, groaza de Germani și de Ruși este simțământul care-i stăpânește pe Poloni mai cu

Chipuri dela alegeri.

Dr. Victor Macaveiu canonic, candidat la senat pe lista Partidului Național

deosebire. Toate guvernele lor de până aici au fost ridicate la putere ori de prietini Rușilor ori de ai Nemților, ori de Polonii naționaliști. Și frământările dintre acestea partide au fost cumplite.

În timpul din urmă, în fruntea guvernului polon era prim-ministrul Vitos, reprezentantul naționaliștilor burgezi. Acesta doria să se facă un fel de Mussolini al Poloniei, dar nu i-s'a sfitit, căci Mareșalul Pilsudski i-a tăiat orice poftă de dictatură.

S'a ridicat însă el, Pilsudski, și în fruntea mai multor regimente de oaste, a năvălit în Varșovia, capitala Poloniei, a pus mâna pe minister, pe gară și pe alte oficii publice. Între trupele lui Pilsudski și între trupele rămase credincioase guvernului s'au întâmplat și ciocniri.

Ministrul Vitos cu tovarășii săi, și președintele republicii poloneze au fugit din Varșovia și au încercat să-și adune oști, cu ajutorul cărora să-l înfrângă pe Pilsudski. N'au reușit însă, astfel că Mareșalul Pilsudski a rămas stăpân pe țară. Revoluția sa militară a reușit. Guvernul cel vechiu dimpreună cu președintele republicii și-au dat mulțămăta că de voie, cât de nevoie, și azi Pilsudski este Mussolini al Poloniei.

Amundsen s'a întors dela Polul Nord. În ziua de 15 Maiu vestitul călător Amundsen, care a făcut într'un balon călătoria sa la Polul Nord, s'a reîntors cu bine și s'a coborât pe peninsula Alasca din America de Nord El spune că a sburat deasupra Polului, dar n'a putut vedea aproape nimica, fiind o ceață groasă.

Imprumut de 200 milioane lire italiene. Guvernul nostru a reușit să capete dela bancherii italieni un împrumut de 200 milioane lire italiene, ceea ce face în banii noștri 2 miliarde de lei.

Știrile Săptămânii.

Călătoria Familiei Regale. Vineri în 21 Maiu, Familia Regală va pleca la Giurgiu, de unde va face o călătorie pe Dunăre cu vaporul „Ștefan cel Mare” până la gurile Dunării. După un popas de 2 zile, făcut la gurile Dunării, Familia Regală va veni înapoi, tot pe Dunăre, până la Porțile de Fer. Călătoria va ține 11 zile, până la 2 Iunie, și la această călătorie vor lua parte M. Sa Regele și M. Sa Regina, Alteța Sa Regală principesa Ileana și A. Sa R. principele Nicolae.

10 Mai la București. Sărbătoarea de 10 Maiu s'a sărbătorit anul aceasta la București cu mai mare pompă ca de alte ori, și anume la loc mai larg, pe platoul Cotrocenilor. Înainte de defilarea trupelor M. Sa Regele a predat câtorva regimente drapelele cele nouă, așa că defilarea trupelor s'a făcut cu drapelele cele nouă.

Opt ani de guvernare bolșevică. Dl Romulus Voinescu a ținut Sâmbăta trecută o conferință la București, în care a arătat, că în opt ani de guvernare bolșevicii la ce ruină au dus Rusia. Lucrarea pământului adecă economia a dat înapoi ca racul, averile singuraticilor oameni și a statului s'au prăpădit; trenurile și tramvaiurile, năile și drumurile s'au stricat; învățământul a dat îndărăt, tot asemenea și justiția și cultura; noile vlăstare omești s'au însălbătăcit; pretutindeni a fost întronată anarhia și desfrăul; în locul religiei creștine s'a introdus un fel de păgânism.

A dovedit mai departe dl Romulus Voinescu, că comuniștii sunt abia câteva sute de mii, pe când poporul rusesc numără peste 120 milioane de suflete și astfel aceste câteva sute de mii se țin la putere prin cea mai groaznică teroare și siluire a locuitorilor țării. Că țărani ruși nici când n'au fost mai religioși ca astăzi și că poporul rus urește din toată inima sa pe Jidovi, cari ei sunt conducătorii bolșevicilor este lucru cunoscut de toată lumea.

Unde duce beția. Frații Costică și Alecu Gâscă din Craiova s'au dus, beți fiind, la un cârciumar vecin cu ei, anume Stegaru, și au cerut beutură. Acesta, văzându-i beți, n'a voit să le mai dea. Frații atunci s'au repezit asupra lui cu bătele, l-au lovit și l-au amenințat că-l omoară.

Cârciumarul Stegaru, văzând primejdia în care se află, a scos revolverul și a împușcat după amândoi: Costică Gâscă a murit, iar Alecu a fost rănit mai greu. Impotriva cârciumarului s'a pornit cercetare.

O bombă omoară 4 inși și rănește pe 7. Cantonierul Tudor Călin din Obrejița, nu departe de Râmnicul Sărat, eșind la aratul pământului, cuțitul plugului a dat de un corp tare. Călin a oprit caii și a găsit un obuz de calibru 102, rămas îngropat din vremea războiului. Scoțându-l afară, l-a dus la un grup de de săteni, cari mâncau adăpostiți de niște căruțe.

Costică Vlad din comuna Tâmboești a cerut obuzul dela Călin, spunând că el se pricepe să-l desfacă.

În clipita când Călin bătea cu o piatră în focosul obuzului, s'a produs o puternică explozie, iar schije de obuz s'au împrăștiat pe o rază de vre-o 20 metri, nimicind tot ce au întâlnit în calea lor.

Costică Vlad și femeia Marița Călin au fost omorâți pe loc. Cantonierul Tudor Călin, cu piciorul rupt și cu mai multe răni în foale, a încetat din viață pe calea spre spital, iar băiatul Dumitru I. Brahală, în vârstă de 16 ani

din comuna Sliminic, a încetat din viață la spital, având rupt piciorul drept. Au fost răniți mai greu copilul Sava Călin de 14 ani, copilul G. Vlad de 5 ani, și alții cinci mai ușor.

Iertări de pedepse. Cu prilejul sărbătorii naționale de 10 Mai M. Sa Regele a iertat pedepsele mai multor soldați, altora le-a redus, și iarăși altora le-a schimbat pedepsele. Numele acestor fericiți se află publicate în „Monitorul Oficial”.

Pungaș arestat pe coperișurile Cernăuților. Ilie Cenas, un vestit pungăș din Cernăuți, avea de gând să fure ceasul de argint al unui funcționar dela cfr., când l-au băgat de seamă doi polițiști. Atunci el a luat-o la fugă. Polițiștii după el. S'a urcat atunci pe scocuri până la coperișul unei case și apoi de pe coperiș pe coperiș. Polițiștii după el. La urmă a ajuns la un coperiș de pe care nu putea să se urce pe altul. Ce era să facă: ori sare de pe coperiș pe pământ și moare, ori se predă. A făcut lucrul din urmă și astfel polițiștii l-au dus la răcoare.

Un jidan cuminte. Jidanul I. Bercovici din Chișinău a îmbiat 500 mii de lei celui ce-i va vinde deputăția. El vrea să fie deputat cu tot prețul. Până acum însă nu s'a aflat nimeni să-i vândă deputăția.

Păzitori de hoți — tâlhari. Tribunalul din Timișoara a judecat la 2 ani închisoare și pierderea drepturilor politice pe directorul închisorii de acolo Armand Lupașcu, pentru că a luat mită.

La București a fost arestat dl maior Const. Cernat, subdirector general al închisorilor statului, pentru că a furat și a înșelat statul, neîndreptățind pe robi, în ce privește mâncarea.

Arsă de vie. Femeia Ioana Salos din Viștea ungurească de lângă Cluj a făcut focul, turnând petrol peste lemne. Fiindcă a aruncat prea mult petrol, când a dat să aprindă cu lemnușul, flăcările au eșit afară din cuptor, i-au aprins hainele și au ars-o de vie. La sbierătele desnădăjduite ale femeii i-au alergat într'ajutor vecinele, dar a fost prea târziu. Ea a murit după 8 ceasuri de chinuri groaznice, lăsând după sine 8 copii.

† G. Mârzescu. După o suferință lungă și grea a murit, în vârstă de 50 de ani, într'un sanator din București, fostul ministru liberal de justiție (dreptate), G. Mârzescu. În mormântarea i-s'a făcut la Iași, pe spesele statului.

Ziarul „Cuvântul” dela București spune în legătură cu moartea acestui fost ministru: „Era un liberal iubit. Era un liberal sărac. Era un liberal cinstit. Era și un om cu talent”.

AVIZ.

Pentru ocuparea postului de conducător la prăvălia noastră „Consum” din Blaj, se escrie concurs cu termenul de 1 Iunie 1926.

Reflectanții au să documenteze studiile absolvate și praxa de până acum. Retribuirea după învoială.

„PATRIA”

(173) 3-3 Bancă pentru credit comerț și industrie
Societate anonimă, Blaj.

RECLAMA

„este sufletul comerțului”

Cunoștințe folositoare.

Cave canem...!

(Păzește-te de câne).

Se spune, că la Romani, străbunii noștri, era o poruncă aspră: oricine ținea câne la casă era obligat (dator) să scrie la intrare »cave canem« pe românește »păzește-te de câne«.

De aici putem deduce, că și la străbunii noștri unul dintre celea mai iubite animale, din jurul casei, era cânele. Aceasta dragoste față de câne o are și poporul nostru. Și nu ar fi de mirare, după ce cânele e cel mai credincios animal de casă: ne păzește casa de furi și tâlhari, turmele de lupi și alte jivine stricătioase. Ceea ce-i de mirare e mulțimea cânilor ce se țin pe la casele sătenilor noștri și chiar a orașenilor — cu treabă și fără treabă. — Când treci prin satele noastre să ai bună măciucă, ca să te aperi de colții atâtor »potăi«, ce se ivesc la fiecare poartă, iar noaptea stau să te tragă jos. Sunt colibe, unde nu găsești o bucătură de mămăligă pe masă, nesmintit vei vedea însă cânele jigărit, scurmând gunoaiile dela colțul casei.

Și-apoi noi românii ne cam deosebim, ca și în multe lucruri, de alte nații și în ținerea cânelui. La noi poți vedea cânele legat la un capăt de coșer, fără pic de umbră în luna lui Cuptor, fără leac de adăpost la vremuri rele, fără o mână de paie așternut în gerul Bobotezii, iar mâncarea un »bruș« de mămăligă atunci, când ne aducem aminte de el. Și de aceea cânele, când scapă din legătură, nu-l mai poți ține în »aretul« casei, ci se duce »ca din pușcă«, căutând să-și potolească foamea prin scurmarea tuturor gunoaiilor. Și asta nu e bine. Întâiu, pentru că în forma aceasta, nu avem nici o dobândă dela câne și a doua, pentru că el poate duce dela o casă la alta germeii multor boale molipsitoare, ca tifus, coleră ș. a. (În vara anului, 1915 în comuna Peșelca, fiind coleră, din ordinul medicului județean au fost împușcați toți câinii). Dar cânele e primejdios, mai ales, pentru că el poate da omului și altor animale, una dintre celea mai grozave boli, ce sunt pe fața pământului: *turbarea*.

Ce e turbarea? O spune poporul așa de limpede în zicătorile lui: despre omul rău zice »să te ferești de el ca de cânele turbat«; despre cel rău, pățimaș, care face lucruri fără judecată, zice: »e ca un câne turbat«, celui furios îi spune »nu fi turbat, ai turbat ori ce păcate ai?« Ba chiar și unor buruieni otrăvitoare (ciumafaia, măsălăriță mătrăgună), le zice *turbare*.

Turbarea e deci o boală grea, molipsitoare (să ia dela unul la altul), carea sdruncină întreg sistemul nervos (simțurile), înveninează întreg corpul, și dacă nu e lecuită la timp, nesmintit sfârșește cu moartea, în cele mai grozave chinuri. *Turbarea* e o boală veche, de când s'a ivit cânele pe pământ, produsă de el și de toate neamurile lui (Lup, vulpe ș. a).

Cânele turbat, la început, e trist, nu mănâncă, ochii i se injectează cu sânge, apoi după câteva zile, când erumpe (se arată) turbarea, devine furios, are răsuflarea grea, gura o ține căscată și limba scoasă, din gură îi curg balele, se aruncă în toate părțile, orbește (vederea i-se scurtează) și în continuu clampane din gură, mușcând în toate părțile. Dacă — întâmplător — scapă din legătură, o ia razna pe câmp și rătăcește până când — dacă nu e omorât de oameni — îl răpune boala.

Turbarea o poate lua dela când: omul, boul, vaca, oaia, calul, porcul, mai des măța, cu un cuvânt toate animalele cu sânge cal, cari alăptează (manifere), mai rar sau e chiar inoioie în o pot căpăta paserile; până în timpul de față nu s'a putut dovedi turbarea la animale cu

sânge rece (broască, pește etc.). Turbarea însă se poate transmite la om nu numai dela câne, ci dela ori ce animal turbat, asemenea și animalele între ele.

Germeii turbării se găsesc în *balele* animalului turbat. Turbarea se poate transmite (lua) dela câne la om, dela câne la alt animal și dela acesta la om, de comun în 2 forme și anume: prin mușcătură, când în rana făcută de colți, se strecoară balele cari infectează (umplu de boală), întreg corpul; sau fără mușcătură, când însă *balele* ajung și intră în sgărieturi ori răni deschise. S'a constatat, că se mai poatelua turbarea prin lapte (ferbeți totdeauna laptele, căci prin laptele nefiert se pot căpăta și alte boale, ca oftica).

Turbarea se poate căpăta mai des și mai sigur, când mușcătura sau inficierea s'a întâmplat pe locurile descoperite ale corpului (mâni, față, picioare), mai rar, dacă mușcătura e prin haine.

Până la anul 1885, turbarea a fost o boală, care aproape totdeauna se sfârșia cu moartea în celea mai crâncene chinuri. În anul acesta (1885) un francez genial (cu mintea mare și luminată), *Pasteur*, un om binecuvântat de Dumnezeu și de oameni, a cărui nume va fi pomenit ca a unui sfânt, până la sfârșitul lumii, a aflat *leacul turbării*. De atunci cazurile de turbare la oameni sunt foarte rari și se dau numai atunci, când omul nu *»se caută»* sau se caută prea târziu, când deja boala i-a înveninat trupul. Până azi nu s'a aflat leacul, care să vindece boala, odată isbucaită.

Dupăce învățatul *Pasteur* a aflat leacul turbării, în toate țările de pe pământ s'au ridicat institute (spitale) numite *Pasteur* (antirabice), unde cei amenințați de turbare se vindecă la sigur prin injecții cu serul (leac) contra turbării, aflat de acest binefăcător al omenirii. (Un om stă sub cură 10—14 zile).

În România sunt trei institute antirabice: în București, Iași și Cluj. Înainte de războiul mondial era numai unul, în București. Înmulțirea institutelor arată de-o parte, că azi sunt mai multe cazuri de turbare, iar de altă parte, că oamenii s'au mai deșteptat și dacă sunt mușcați de câni sau alte animale, pentru siguranța lor, aleargă la aceste institute binefăcătoare.

Ioan Cârnațiu, preot.

(Va urma)

Redactor responsabil IULIU MAIOR

CLINICA INFANTILĂ—CLUJ.

Se face cunoscut, că la clinica de copii din Cluj, Str. Regală 22, se primesc eleve, cari să urmeze cursul de îngrijitoare de copii (infirmiere). Cursul durează 6 luni și practica încă 6 luni. Condițiunile: 1. etatea între 18 și 40 ani, 2. certificat de absolvire a 4 clase primare.

(176) 1—3

Mașini de treerat

marca „Magyar Allami vasutak gép-gyára, Budapest“, pe lagăre biele și ramă de oțel 720, 800, 930, 1050, 1200 mm

vinde în condițiuni de plată bună
Atelierul mecanic:

Wilhelm Burdak

Maschinen-und Auto-Reparaturwerkstat
Mediasch

7—? (158)

Birou de construcție.

Se aduce la cunoștința On. public, că subsemnatul am deschis în casele dnei Solomon, calea Regele Ferdinand 74, din Blaj un birou de construcție.

Specialist în construcții de beton armat, ntreprind și execut orice lucrare din această branșă. Pregătesc planuri și devize pentru biserici, școli, și orice alte clădiri din piatră, beton cărămidă, sau lemn. Fac orice transformări și reclădiri în vechiu.

Planuri de situație a terenurilor conform cerinței Serviciului tehnic al primăriei comunale.

Informații și referințe de amănunt se pot lua în orice timp la biroul mai sus indicat.

(175) 3—3

N. DONESCU
constructor

Casă de vânzare

Se vinde din mână liberă o casă în Blaj, Strada Regele Ferdinand, având 4 odăi și culină. Informațiuni da

Ioan Vancu

Str. Regele Ferdinand, Nr 46. 4—4 (166).

Atelier de pantofărie modernă și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în branșa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în branșa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare.

(162) 7—?

De vânzare.

Un MOTOR de 2 puteri, cu firez cu tot, și o BATOZĂ (îmblătitoare) cu curgere jos și alta cu scuturători, toate în stare foarte bună, se află de vânzare la: **NICOLAE MUREȘAN** lui Man. în Ohaba p. Berghin.

3—3 (172)

Nicolae Baci

măestru pantofar — BLAJ.

Atelier fondat la 1902 și premiat la expoziția păpușarilor din Győr cu medalie și diplomă de recunoștință în anul 1908.

pregătește tot felul de ghete și pantofi fini și moderni, și tot felul de ghete simple din material tare.

(124) 9 — 52

PLUGARI!

ECONOMIA

Cumpărați-vă uneltele de plugărie dela fabrica de mașini

E. NICOLA

Aici se găsesc vestitele pluguri „Bächer“ din cel mai bun oțel,

Mașini de sămănat și de săpat

din material de clasa întâi și lucru trainic.

Aici se repară **Motoare**

Și ori ce fel de mașini economice, mori, tăietoare de nutreț și alte asemenea.

Se primește la forostnit: alamă fier, tuoiu cu sudat.

151 9—?

Pantofăria modernă

Nicule Barna

BLAJ, Piața Inocențiu M. Clain.

(149) 9—?

Se pregătesc celea mai elegante și moderne ghete și pantofi, pentru domni și dame, din materialul cel mai bun, cu prețurile cele mai moderate.

M. FRIEDMAN

Ceasornicar în Blaj

Are cele mai moderne orloage și giuvaeruricele cu cele mai scăzute prețuri de zi.

REPARĂ
CEASURI
AMERICANE

precum și orice fel de ceasuri și scule prețioase, în timpul cel mai scurt.

CUMPAR.

aur, argint, platină, pietrii scumpe, dinți de aur, cu celea mai bune prețuri de zi.

(179) 1—?